

Mindre N-överskott på ekologiska än på konventionella mjölk- och växtodlingsgårdar

Maria Wivstad

FoU-dagar 7-8 november 2024 i Uppsala

Analys av N- och P-balanser

Utifrån Greppa näringens databas 2001-2006 Mjolk- och växtodlingsgårdar i Skåne, Halland och Västra Götaland

Org. Agr.

<https://doi.org/10.1007/s13165-023-00436-3>

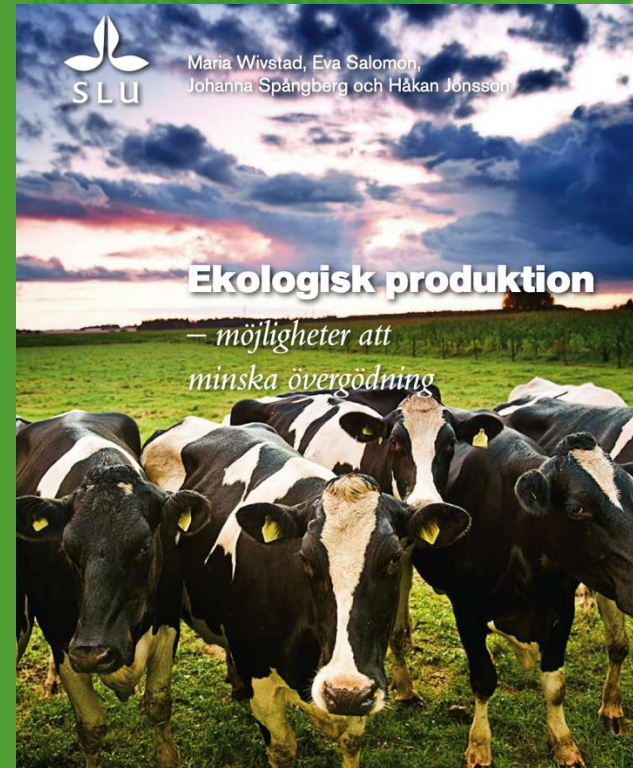
RESEARCH

Survey of farm-gate N and P balances on arable and dairy organic and conventional farms in Sweden—basis for improved management

Maria Wivstad · Eva Salomon ·
Johanna Spångberg

Received: 29 March 2022 / Accepted: 30 June 2023
© The Author(s) 2023

SJV rapport 2020:15 Växtnäringsflöden på gårdar inom Greppa näringen.

Några resultat och slutsatser

60 % mindre N-överskott (kg N/ha) på de ekologiska mjölkgårdarna än på de konventionella

Något mindre N-överskott på de ekologiska växtodlingsgårdarna än på de konventionella

Mycket större N-överskott på mjölkgårdarna än på växtodlingsgårdarna

Mindre P-överskott på ekomjölkgårdarna, mkt större på ekoväxtgårdarna jmf med de konventionella gårdarna

Mycket högre N-utnyttjande på växtodlings- än på mjölkgårdar

Högre N-utnyttjande på de ekologiska mjölkgårdarna

Lägre N-utnyttjande på de ekologiska växtodlingsgårdarna

Några resultat och slutsatser

Betydligt mindre införsel av N till ekogårdarna – viktigaste orsaken till mindre N-överskott i balanserna

Likaså betydligt mindre utförsel av N i produkter

3-4 ggr större input via kvävefixering på ekogårdarna, samtidigt osäker beräkning

Mindre foderimport till ekomjölkgårdarna, en orsak till mindre N- och P-överskott

P-balanser på växtodlingsgårdarna – påverkas av gödselmedel och gödslingsstrategi

Stora inköp av mineral-N till de konventionella mjölkgårdarna

De ekologiska Skånegårdarna – mindre N-överskott och högre N-utnyttjande

Tolkning av växtnäringsbalanser

Flera balanser krävs under olika år på en och samma gård för att kunna bedöma N-hushållningen

Många gårdsbalanser under en följd av år för att kunna säga något om skillnader mellan produktionssystem

Överskott av N $\neq$ förluster som ger övergödning, men anger risk

- förluster till luft och vatten, NH_3^+ , NO_3^-
- förluster via denitrifikation, N_2
- inlagring av N i markens organiska material

Bedöma osäkerheter

- kvävefixeringen, bygger på uppskattning av skörd och klöverandel
- inköp av stallgödsel, ofta saknas analyser, tabellvärden används

Antal gårdar i olika län

Produktions-system	Ekologisk produktion				Konventionell produktion			
	Skåne	Halland	Västra Götaland	Tot	Skåne	Halland	Västra Götaland	Tot
Mjök	19	14	35	68	662	159	335	1156
Växtodling	31	10	15	56	1015	66	189	1270

Kvävebalans på mjölkgårdarna

-arealviktade medelvärden

	N in till gården, kg N/ha				N ut från gården, kg N/ha				Balans/ överskott
	N-fix	Foder	Gödsel	Tot	Mjolk, djur	Grödor	Gödsel	Tot	
Ekologiska gårdar	61	28	11	114	27	6	1	35	79
Konventionella gårdar	21	74	92	201	39	20	8	67	134

Kväveeffektivitet på mjölkgårdarna, %

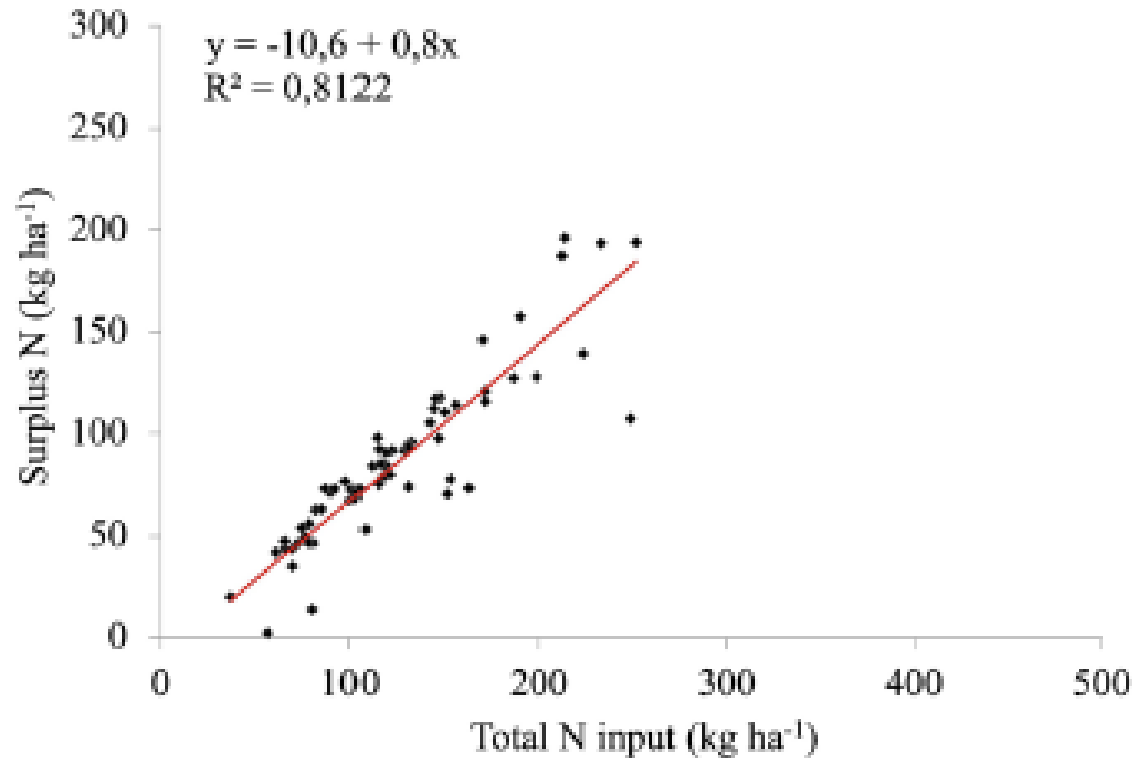
Effektivitet i produktion av animalier

	Skåne	Halland	V Götaland	Samtliga
Ekologiska gårdar	30	23	25	26
Konventionella gårdar	21	22	20	21

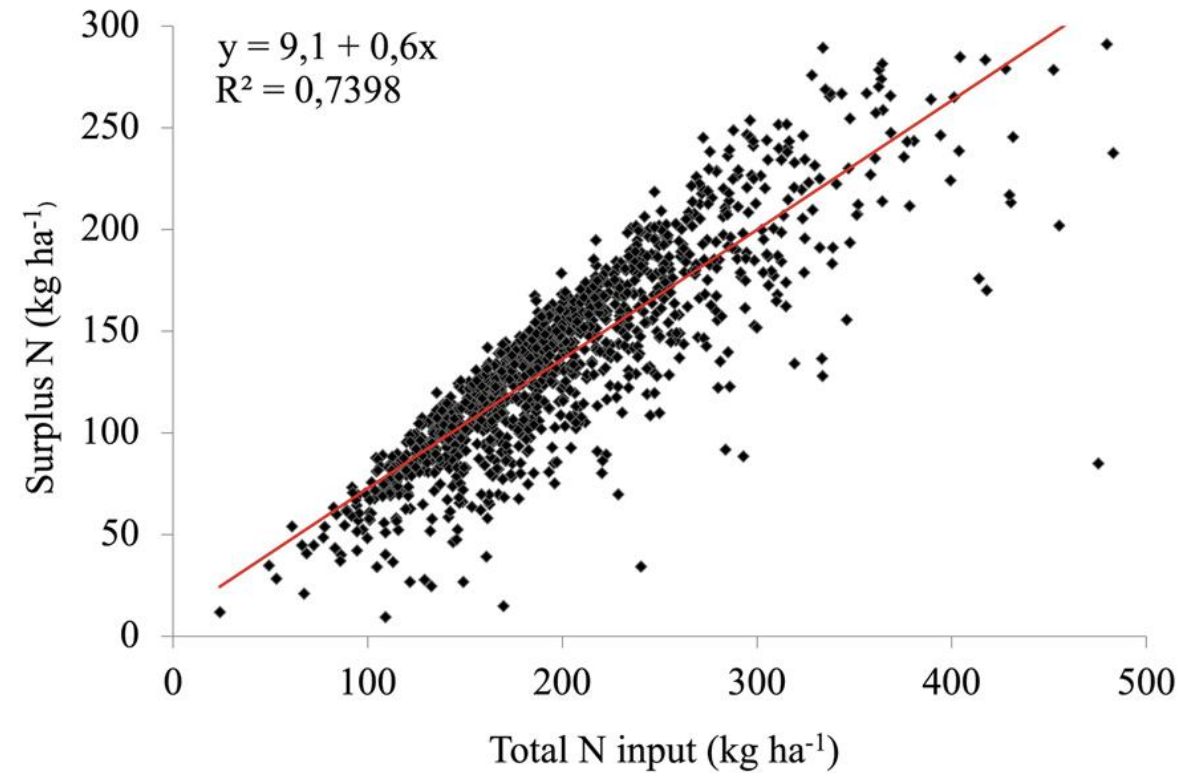

Införsel av N har stark påverkan på överskotten

Ekologiska mjölkgårdar

Konventionella mjölkgårdar

Fosforbalans på mjölkgårdarna

-arealviktade medelvärden

	Skåne	Halland	V Götaland	Samtliga
Ekologiska gårdar	1,0	4,0	3,4	2,8
Konventionella gårdar	2,3	6,3	6,1	4,0

Kvävebalans på växtodlingsgårdarna

-arealviktade medelvärden

	N in till gården, kg N/ha			N ut från gården, kg N/ha		Balans/ överskott
	N-fix	Gödsel	Tot	Grödor	Tot	
Ekologiska gårdar	30	37	85	47	49	35
Konventionella gårdar	8	132	149	99	100	49

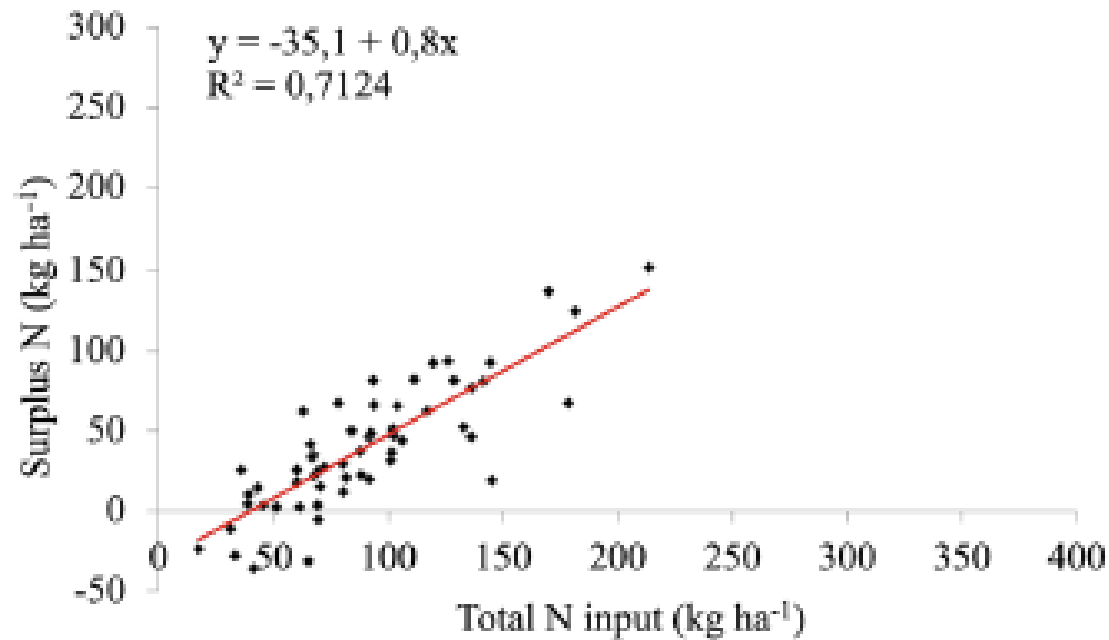

Kväveeffektivitet på växtodlingsgårdarna %

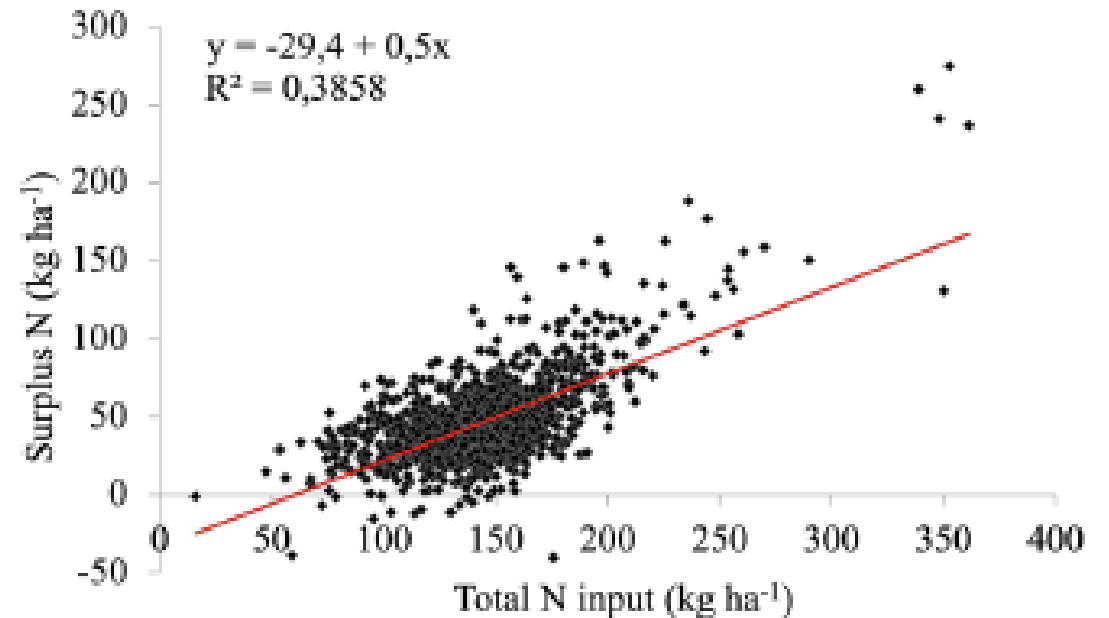
	Skåne	Halland	V Götaland	Samtliga
Ekologiska gårdar	67	44	45	51
Konventionella gårdar	68	56	59	61

Starkare samband mellan total N-införsel och N överskott på ekologiska växtodlingsgårdar

Ekologiska växtodlingsgårdar

Konventionella växtodlingsgårdar

Fosforbalans på växtodlingsgårdarna

-arealviktade medelvärden

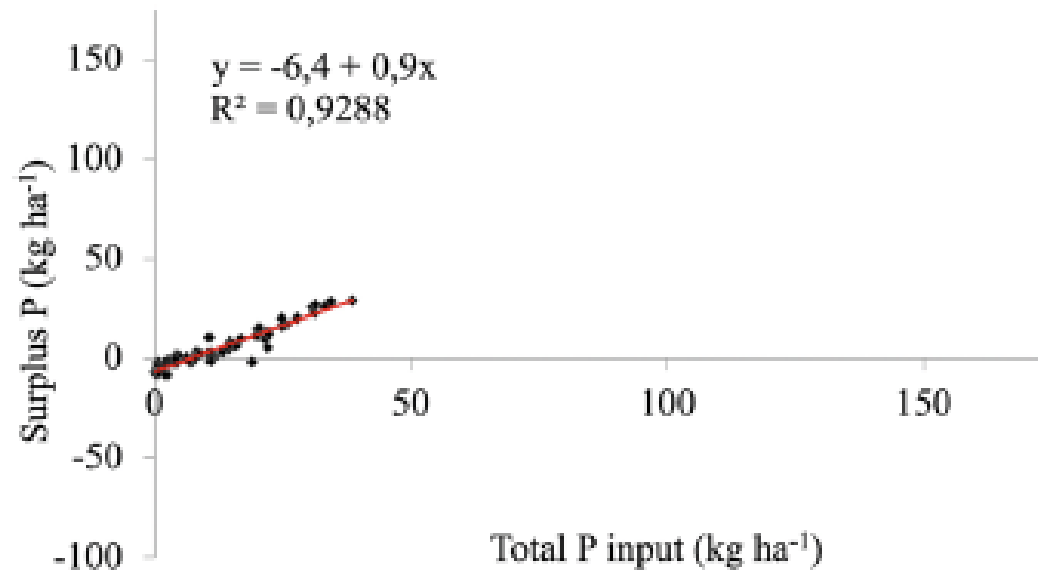
	Skåne	Halland	V Götaland	Samtliga
Ekologiska gårdar	1,9	9,3	10,6	5,2 (minskat till 2,8*)
Konventionella gårdar	-3,0	4,2	2,7	-1,8

* Balanser 2001-2016. SJV rapport 2020:15. Växtnäringsflöden på gårdar inom Greppa näringen.

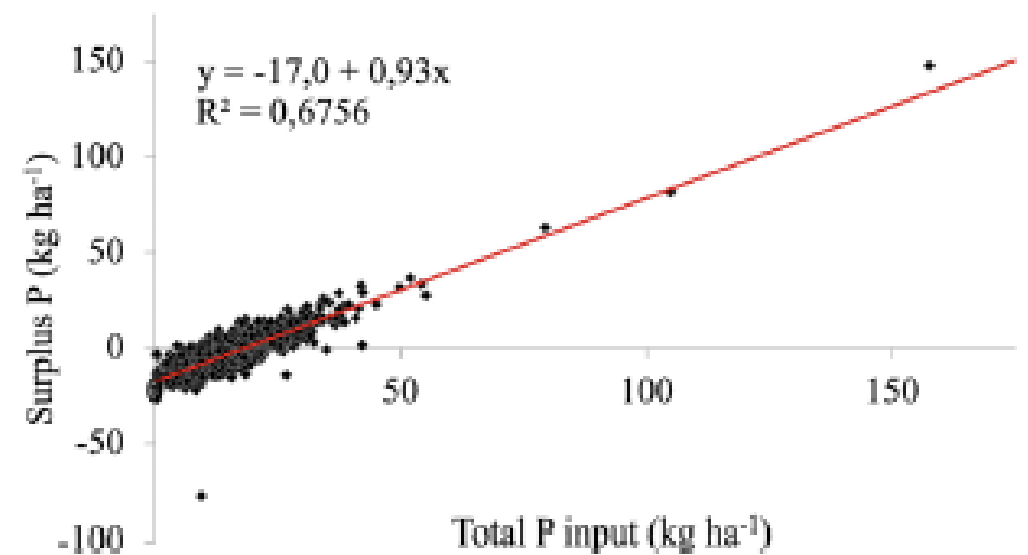

Starkt samband mellan P i gödsel och överskott av P

Ekologiska växtodlingsgårdar

Konventionella växtodlingsgårdar

Några slutord

De ekologiska mjölkgårdarna – tydligt mindre N-överskott och mindre risk för förluster till miljön jmf med konventionella
Samtidigt ett bra N-utnyttjande...

Egen foderproduktion minskar överskotten

Mindre produktion per ha på gården, men arealen för inköpt foder räknas in i balanserna.

Borde räknas in när vi jämför avkastning eko-konv

Stor variation mellan gårdar – potential för förbättringar

De ekologiska växtodlingsgårdarna – mindre N-överskott, men osäkra siffror vg N-fixering och innehåll i inköpt gödsel

Fortsatt behov av nya gödslingsalternativ:

”Snurr på kretsloppen”

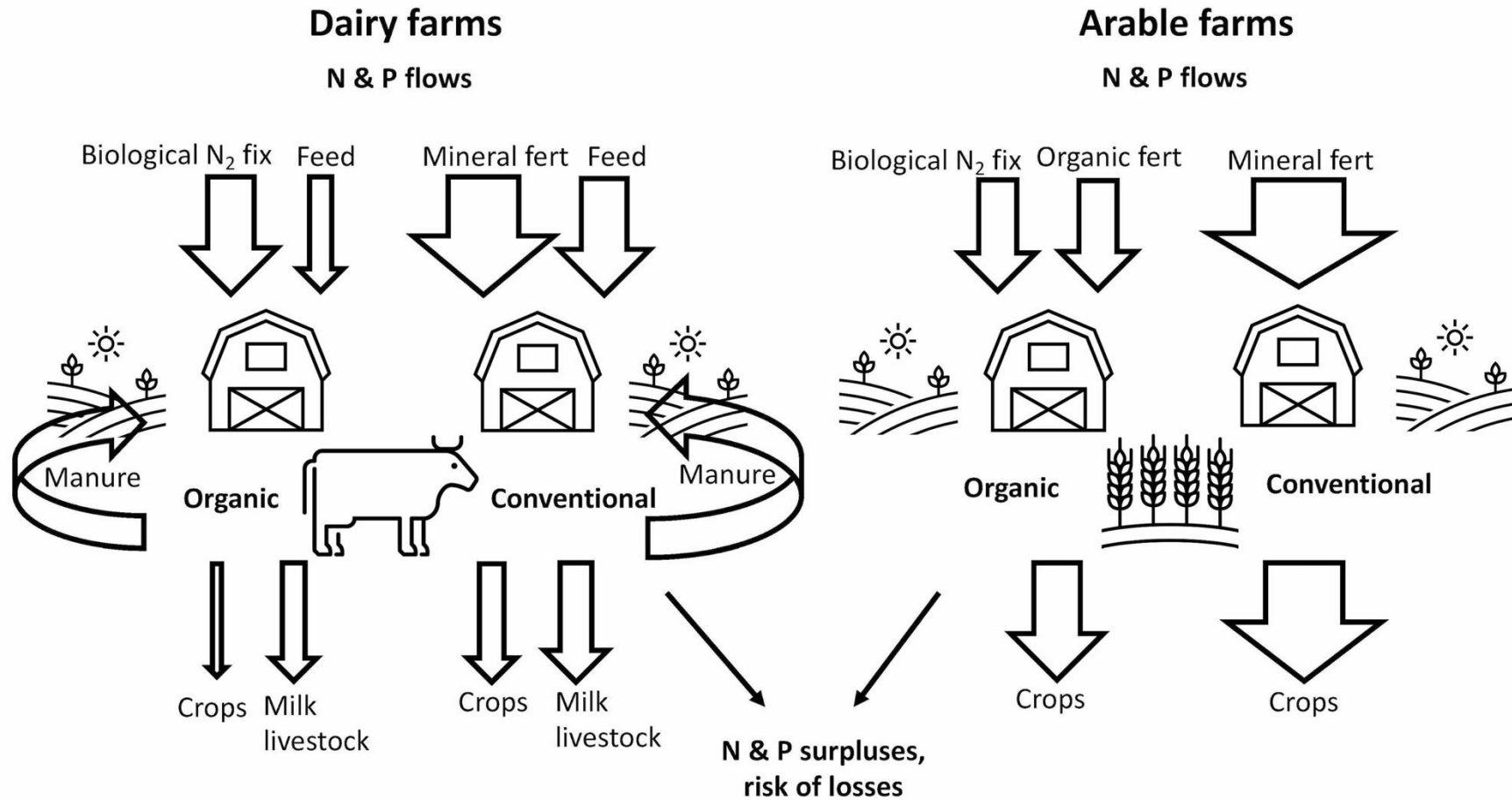

SCIENCE AND
EDUCATION **FOR**
SUSTAINABLE
LIFE

Main nutrient flows included

Nitrogen flows on dairy farms (kg N/ha)

County	Organic dairy farms				Conventional dairy farms			
	Skåne	Halland	V.Götaland	All farms	Skåne	Halland	V.Götaland	All farms
Farm N inputs								
Fertiliser	5	14	13	11	95	96	84	92
N ₂ -fixation	58	65	61	61	18	24	26	21
Atm dep	10	10	6	8	10	10	6	9
Seed	3	5	4	4	2	3	2	2
Straw	3	3	1	2	2	2	1	2
Feed	26	20	31	28	77	86	65	74
Livestock	0.2	1.2	0.3	0.4	0.5	1.3	0.6	0.6
Sum	105	118	116	114	205	225	186	201
Farm N outputs								
Crops	2	2	9	6	27	11	12	20
Straw	0	0.4	0	0.1	0.3	0.1	0.3	0.2
Manure	4	0	0.4	1.1	10	9	3	8
Milk, livestock	29	27	26	27	38	46	36	39
Sum	35	30	36	35	76	67	52	67
Farm N balance	70	88	80	79	129	158	133	134
N efficiency of								
anim.prod, %	30	23	25	26	21	22	20	21

Phosphorus flows on dairy farms (kg P/ha)

County	Organic dairy farms				Conventional dairy farms			
	Skåne	Halland	V.Götaland	All farms	Skåne	Halland	V.Götaland	All farms
Farm P inputs								
Fertiliser	0.6	3.4	3.2	3.2	3.7	3.0	4.7	3.9
Seed	0.5	0.8	0.5	0.5	0.3	0.5	0.4	0.4
Straw	0.4	0.2	0.2	0.2	0.3	0.2	0.1	0.2
Feed ²	6.2	5.2	6.2	5.5	12.8	15.3	11.0	12.4
Livestock	0.1	0.4	0.1	0.1	0.1	0.4	0.2	0.2
Sum	7.8	10.0	10.2	9.5	17.2	19.4	16.4	17.1
Farm P outputs								
Crops (incl straw)	0.4	0.4	1.3	0.9	4.9	1.9	2.1	3.6
Manure	0.5	0.0	0.1	0.2	2.1	1.6	0.8	1.6
Milk, livestock	5.9	5.6	5.4	5.6	7.9	9.6	7.4	7.9
Sum	6.8	6.0	6.8	6.7	14.9	13.1	10.3	13.1
Farm P balance	1.0	4.0	3.4	2.8	2.3	6.3	6.1	4.0

Nitrogen flows on arable farms (kg N/ha)

County	Organic arable farms				Conventional arable farms			
	Skåne	Halland	V.Götaland	All farms	Skåne	Halland	V.Götaland	All farms
Farm N inputs								
Fertiliser	35	58	34	37	136	123	111	132
N ₂ -fixation	28	26	40	30	8	10	8	8
Atm dep	10	10	6	8	9	11	6	9
Seed	2.7	3.1	2.6	2.7	2.3	2.5	2.3	2.3
Straw	0.2	0	0.1	0.1	0.1	0	0	0.1
Feed	0.8	1.3	0.8	0.9	1.5	4.4	2.5	2.8
Livestock	0	0.2	0.4	0.2	0.1	0.3	0.1	0.1
Sum	79	99	89	85	153	146	127	149
Farm N outputs								
Crops	55	40	37	47	104	79	74	99
Straw	0	0.2	0.5	0.2	0.7	0.7	0.3	0.6
Manure	0	0	0	0	0	0.1	0.3	0.1
Livestock	1.2	2.6	1.9	1.6	0.7	2.8	2.0	1.0
Sum	56	43	40	49	105	83	77	100
Farm N balance	23	56	49	35	48	64	50	49
N efficiency, %	67	44	45	51	68	56	59	61

Phosphorus flows on arable farms (kg P/ha)

County	Organic arable farms				Conventional arable farms			
	Skåne	Halland	V.Götaland	All farms	Skåne	Halland	V.Götaland	All farms
Farm P inputs								
Fertiliser	9.3	13.5	15.7	11.8	15.6	16.7	15.4	15.8
Seed, straw, livestock	0.4	0.5	0.5	0.4	0.4	0.5	0.4	0.4
Feed	0.4	1.4	0.2	0.4	0.4	1.2	0.4	0.4
Sum	10.1	15.4	16.4	12.6	16.4	18.3	16.2	16.6
Farm P outputs								
Crops	7.9	5.5	5.2	7.0	19.1	13.4	13.2	18.1
Straw, livestock, manure	0.3	0.6	0.6	0.4	0.3	0.7	0.3	0.3
Sum	8.2	6.1	5.8	7.4	19.4	14.1	13.5	18.4
Farm P balance	1.9	9.3	10.6	5.2	-3.0	4.2	2.7	-1.8